

ספטמבר 2019

ממשק דישון בליצ'י

ליצ'י הנו עץ פרי אקזוטי, ירוק עד אשר מוצאו בין דרום סין לצפון ויאטנם. בסינית מורכב השם ליצ'י משתי מילים Ly – chee שמשמעותן – "להפריד מהענף", וזאת בהתייחס לאופן שבו נקטפים הפירות עם קטע של ענף.

בסוף המאה ה-19 הוא הגיע לברזיל, והחלו לגדל בה את הפרי בצורה מסחרית רק במאה ה-20.

קיימים בישראל ארבעה זנים של עצי ליצ'י: פלורידני (משמש בעיקר כמפרה), בנגלי ו- מאוריציוס וכן הזן החדש בעל הגרעין הקטן הונג לונג.

הזן מאוריציוס נחשב לזן המוצלח ביותר משלושת הזנים ומהווה את עיקר הגידול בישראל. זן זה מתאפיין בגלעין קטן, פרי גדול וציפה עסיסית.

בישראל נטועים כיום כ-1000 ד' של מטעי ליצ'י שמתפרסים בעיקר לאורך החוף בגליל המערבי וכן בעמקים הפנימיים. באמצע שנות ה-80 התברר שפוריותם של מטעי הליצ'י שהגיע לבגרות נמוכה ובלתי יציבה והייבול הוערך ב-300-400 ק"ג/דונם. בעקבות כך, פותחה שיטה לעודד אינדוקציה לפריחה ע"י הצמאה של העץ לאחר קטיף מספטמבר והלאה בכדי לעצור את הבלבול הסתיו ומבלי להזיק לעץ. בעזרת שיטה זו הייבולים עלו, ועומדים כיום על 1-2 טון/דונם במוצע.

לאחר תקופה שבה עקרו מטעי ליצ'י ישנה עליה בשנתיים האחרונות בנטיעה בייחוד של הזן "הונג לונג" שפריו מקדים, ללא כתמים וגדול יותר מפרי המאוריציוס.

מבחינה פנולוגית, אינדוקציה לפריחה חלה במהלך החורף, הפריחה באביב (כחודש) והבשלת הפרי מיוני עד יולי (תלוי זן).

NPK והשפעתו על הגידול, הפריחה והייבול

במחקרים האחרונים נמצא תרומה משמעותית של דישון מורכב בחנקן, זרחן ואשלגן בהעלאת היבולים ופריחה מוגברת. בסדרה של בדיקות מינוני דשן שונים לאורך העונה במטעים בוגרים נמצא שיחס של 15-10-20 ק"ג/דונם לעונה בהתאמה נתן את כמויות יבול/עץ הכי גבוהה כאשר היישום ניתן ב 2/3 מהכמות השנתית עד קטיף ו1/3 בדישון סתוי (לאחר קטיף).

בנוסף, נמצא במחקרים אחרים שתוספת אשלגן הביאה לעלייה ביחס סוכר/חומצה בפרי, ועלייה בריכוז חומצה אסקורבית החיונית מאוד לפרי.

השפעת יישום זרחן במטעים צעירים:

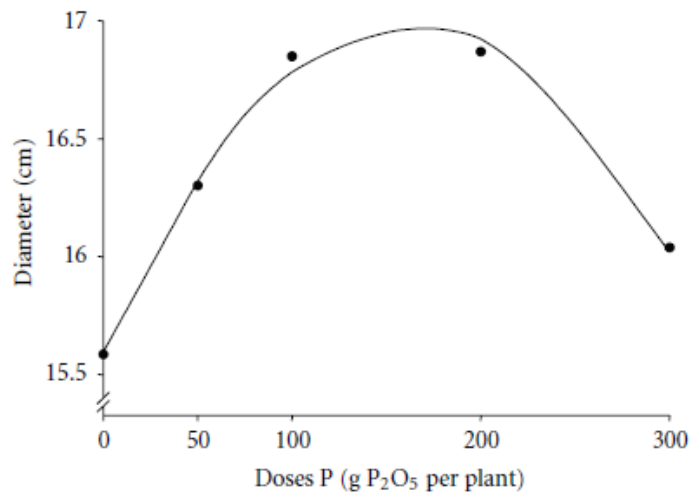
לזרחן תפקיד משמעותי וחשוב בצמח, מרכיב בחומצות הגרעין בד.נ.א, חלק אינטגרלי במטבוליזם של הצמח וכמרכיב במטבע האנרגיה הנפוץ ביותר בתא. בקרקעות ישראל שבהן PH הוא כ-7.8 (למעט רמת הגולן) הזרחן מתקבע כתרכובת קשת תמס עם סידן ומגנזיום ולכן חשיבות וזמינותו חשובה עוד יותר.

ספטמבר 2019

ממשק דישון בליציי

השפעת כמות זרחן על קוטר גזע במטע צעיר בשנתו הראשונה והשנייה:

מתן של 5 ק"ג/דונם זרחן לעונה (160 גר/עץ בנטיעה 6*6) הביא לתרומה הכי גבוהה בחוזק העץ ועובי הגזע בשנתיים הראשונות.

המלצות דישון:

במטע בוגר מומלץ לדשן בעונה כ- 12-15 ק"ג/ד' חנקן, 8-10 ק"ג/ד' זרחן ו- 16-20 ק"ג/ד' אשלגן כתלות בבדיקות פוריות קרקע, בדיקות עלים ואיכות מי ההשקיה.

מומלץ לעבוד בדישון כמותי הניתן בשליש האחרון של ההשקיה בדשני "טוב בלו" 6-3-9 או 7-2-9.

במטעים סובטרופים ישנם מחסורים של מיקרו-אלמנטים ולא רק מקרואלמנטים, ישנה חשיבות גדולה ביישום של יסודות מיקרו ולכן רצוי מאוד להוסיף ברזל "פרוגת", 30 ליטר לדונם לעונה, ואבץ גת, בין 4-6 ליטר לדונם לעונה.

אנו בדשן גת ממליצים להוסיף לדשן המורכב תוספי "בלו- משמר חנקן" ו"ביוהומיגת" לשיפור המטע וחינויותו.

דשני "בלו" מכילים תוסף המעכב את תהליך "הניטריפיקציה" בו האמון עובר תהליך פירוק לחנקה ע"י חיידקים בקרקע. עיכוב תהליך הניטריפיקציה שומר על החנקן בצורה אמוניקלית זמן ממושך (כחודשיים) ובכך מונע את השטיפה שלו מתחת לבית השורשים הפעיל. בנוסף, קליטה של אמון ע"י הצמח גורמת להחמצת סביבת בית השורשים (ריזוספירה), ומאפשר קליטה וזמינות גבוהה יותר של זרחן ומיקרו אלמנטים לצמח.

אלון כץ, אגרונום

alonk@deshengat.co.il

054-4361159

*הנחיות הדישון הן בגדר המלצה בלבד

מקורות:

1. Prado, R. D. M., Gondim, A. R. D. O., & Correia, M. A. R. (2012). Fertilizing Lychee Plants with Phosphorus at Time of Planting in Brazil. *Applied and Environmental Soil Science*, 2012.
2. Pathak, P. K., & Mitra, S. K. (2008, August). Rate and time of potassium fertilization influence yield and quality of litchi. In *III International Symposium on Longan, Lychee, and other Fruit Trees in Sapindaceae Family 863* (pp. 235-242).
3. Gupta, K., Singh, P., Pandey, S. D., & Pandey, A. K. (2018). Effects of graded levels of NPK on growth, flowering and yield attributing characters of shahi litchi (*Litchi chinensis* Sonn.). *IJCS*, 6(3), 250-254.
4. קורס הדרים ועצים סובטרופים- הפקולטה לחקלאות 2018.

